

rito della lingua Araba si antica che moderna", imma min-naha l-oħra mhux b'daqshekk nistgħu ngħidu li ma kienx jaf l-Għarbi sewwa, kif qal il-Kanonku Għawdxi. Il-fehma tiegħi hi li l-gu-dizzju fuq Cachia bħala studjuż ta' l-ilsna Orjentali għadna ma nistgħux nagħmluh għax ma għandniex fuqhiex nibnu biżżejjed. Għalina biżżejjed għalissa nfakkuh bħala bniedem li, fiż-żmenijiet mudlama li għax fihom, kellu moħħu mdawwal biżżejjed biex iħares lejn il-Malti bħala oġġett ta' studju interessanti, u mill-aħjar li seta' wera l-fehma tiegħu fuqu biex igħin lil De So'danis fil-biċċa li ndaħal għaliha. Dnub li ma nafux iktar fuq Dun Gwann Cachia—fejn twieled, meta miet, fejn tgħallem, jekk kiteb xi haġa oħra, eċċ. S'issa jkol'na nitqanneb b'din l-ittra li sibna. 'Il quddiem forsi għad jinsabu dokumenti oħra li jixhtu dawl iktar fuq il-ħidma tiegħu fil-qasam tal-Kitba Maltija.

FUQ IL-MEWT TA'

Dr. F. W. MAEMPEL, M.D., M.L.A.

Ta' VINCENT UNGARO

Il-bieraħ ħaj; il-lum mhux iżjed magħna:

— Din kienet telfa ma titqiesx għalina.—

Kien ilu snin u snin ir-raħal tagħna,

Kien ilu żmien iħobbna u jdur bina.

Kliemi mhux ġej mill-ħo'm, mhux kliem il-għana;

Kliemi biki ta' qalb għal qalb ħanina

Li xxejnet kienet biex ilkoll tarana

Mehłusa minn kull hemm li d-dinja 'ttina.

Fommu taz-zokkor; lil kulħadd ikellem.

Kliemu ta' faraġ għal min jaf jisiltu.

Igħaddi mit-toroq lil kulħadd isellem.

Iżur il-fqir u l-għani fid-djar tagħhom;

Dejjem tarah biex igħin, biex jagħmel ħiltu.

U jibqa' bla ma jehda jieqaf magħhom.

Qormi, 10. 12. 48.

Pape Satan Aleppo ...

Kummiedja f'Att Wieħed ta' ALBERT M. CASSOLA
(*Jaqbad mal-għodd ta' Marzu, 1949*)

- SANTINU : Ha'li npoġġi bil-qiegħda. Lanqas offretli sigġu.
 LUĆIFRU : Hawn m'għandniex sigġijiet. Ahna ma npoġġux bil-qiegħda. Ma nistrieħu qatt. Hadd ma jista' jistrieħ... ħlief il-prinċep u kap. Kulma hawn, kif tara, huwa t-tion tiegħi biss.
- SANTINU : Mela noqgħod fuq it-tron.
 LUĆIFRU : Le. Dak tiegħi biss. Mnejn sa fejn?
 SANTINU : Jien m'iniex sudditu tiegħek. Jien invitat.
 LUĆIFRU : Invitat kif? Invitat xejn.
- SANTINU : Għedtuli int stess li jien mistieden. Mhux tassew li xtaqtni niġi hawn lili? Tant huwa hekk li bgħatt lil dak ix-xitan biex ikaxkarni miegħu.
- LUĆIFRU : Iva. Imma jien ridtek hawn għal dejjem.
 SANTINU : U jiena ġejt għal ftit. Viżta ta' morda. Żjara ta' tabib. Insomma trid taf għalfejn ġejtek hawn?
- LUĆIFRU : Dan żgur li trid. Fittex aqtagħli l-kurżità.
 SANTINU : Jien ġejt, kif diġà għedtlek, biex nara lil dak id-demonju li kien hawn hdejna hux qiegħed żgur fl-infern. Jigifieri f'postu. Ngħidlek għaliex, Dak, kif naturalment qallek, kien ħabib tiegħi meta jiena u hu konna għadna t-tnejn fid-dinja.
- LUĆIFRU : Daqshekk qaluli. U qalli wkoll li int ittradejtu. Li kellek grazzja ma' martu u li kont tħobbha.
- SANTINU : Stenna daqsxejn. Ha'lini ngħid jien. Għandek tkun taf qabelxejn li d-dinja li int ma tafx biżżejjed xi ssarraff għax qatt ma għext fiha bħalina, ma hija la ġenna u lanqas infern. Id-dinja hija dak li jagħmilha l-bniedem. Jigifieri l-bniedem jista' jibdel id-dinja f'ġenna jew f'infern.
- LUĆIFRU : Għalija aħjar jibdilha f'infern.
 SANTINU : Konvint. Fil-fatt, il-bniedem huwa hekk iblah u hekk stupidu u ġidra li jikkuntenta xitan bħalek.
- LUĆIFRU : Għidħieli f'wiċċi.
 SANTINU : Mela. Ma nsemmilekx kemm il-bniedem johloq ġlied